

UCHWAŁA NR 108/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 marca 2025 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Wolnościowcy
z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. a w związku z art. 144 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721, 1572 i 1907)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Wolnościowcy o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., **z powodu naruszenia** art. 129 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Wolnościowcy przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą. Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet wykazał w sprawozdaniu finansowym, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w łącznej wysokości 3590,00 zł. W całości pochodziły one z wpłat dokonanych przelewami z rachunku bankowego Funduszu Wyborczego Partii Wolnościowcy. Dwie z nich, w łącznej wysokości 590,00 zł, dokonane zostały w dniu 16 października 2023 r., tj. po dniu 15 października 2023 r., w którym odbyły się wybory. Po wpłynięciu tych środków na rachunek Komitetu, Komitet dokonywał wydatków ze środków zgromadzonych na tym rachunku nie wyodrębniając środków pozyskanych nielegalnie od środków pozyskanych zgodnie z prawem. Co więcej, po wpłacie tych środków na rachunek bankowy Komitetu oraz po dokonywanych po tym dniu wydatkach przez Komitet saldo tego rachunku w dniu 31 grudnia 2023 r. wynosiło (-)1078,93 zł. Oznacza, że niewątpliwie spadło ono poniżej kwoty pozyskanej z naruszeniem wskazanego wyżej art. 129 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego, a to potwierdza, że środki finansowe pozyskane przez Komitet nielegalnie, zostały przyjęte i wydatkowane na cele związane z wyborami. Z historii rachunku bankowego Komitetu wynika także jednoznacznie, że środków pozyskanych niezgodnie z prawem Komitet nie zwrócił na rachunek Partii, z którego zostały one mu przekazane zanim rozpoczął ich wydatkowanie. Powyższe oznacza, że Komitet przyjął środki finansowe we wskazanej wyżej kwocie łącznej – 590,00 zł – niezgodnie z regulacją art. 129 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego, który stanowi, że zabrania się pozyskiwania środków finansowych przez komitet wyborczy po dniu wyborów.

W związku z tym, że te środki finansowe przyjęte przez Komitet Wyborczy Wolnościowcy niezgodnie z prawem stanowią 16,4% łącznej kwoty przychodów Komitetu, a zatem przekraczają 1% kwoty jego przychodów, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. a w związku z art. 144 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego, sprawozdanie Komitetu podlega odrzuceniu.

Regulacje Kodeksu wyborczego określające przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu wyborczego są jednoznaczne i w przypadku naruszenia przez Komitet przywołanego wyżej przepisu art. 129 § 2 pkt 2 Kodeksu wyborczego, decyzję Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu uzależniają wyłącznie od stosunku środków pozyskanych lub wydatkowanych przez komitet niezgodnie z prawem do ogólnej kwoty przychodów tego komitetu. Jeżeli zależność ta (1%) została przekroczona Państwowa Komisja Wyborcza nie ma żadnego marginesu na ocenę tego, czy naruszenie to nastąpiło z winy osoby dokonującej przelewu tych środków z rachunku Funduszu Wyborczego partii na rzecz komitetu, a także czy osoba odpowiedzialna za te operacje działała pod wpływem błędu, zmęczenia czy stresu. Przepisy Kodeksu wyborczego w tej kwestii nie mają charakteru zaleceń, lecz bezwzględnie obowiązują.

Nie pozostawia zatem wątpliwości to, że Państwowa Komisja Wyborcza obowiązana jest odrzucić sprawozdanie finansowe komitetu utworzonego przez partię polityczną (jakim jest Komitet Wyborczy Wolnościowcy) w razie potwierdzenia faktu pozyskiwania środków finansowych przez ten komitet po dniu wyborów, jeżeli środki te przekroczyły łącznie 1% przychodów komitetu, niezależnie od okoliczności, w jakich zostały one pozyskane. Przepis ten – poza proporcją środków pozyskanych z naruszeniem prawa do łącznych przychodów komitetu, nie pozostawia żadnego pola do uznaniowości w stosunku do błędów popełnionych w sprawozdaniu finansowym komitetu.

Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia w tej sprawie niż wynikające z przywołanych regulacji Kodeksu wyborczego narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów

państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje ponadto, że zgodnie z art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów tego Kodeksu podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi Wyborczemu Wolnościowcy przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu powyższej uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu, równowartości korzyści przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych korzyści (tj. środków w kwocie 590,00 zł) Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej ich wpłaty, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z art. 130 § 1 odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu wyborczego ponosi jego pełnomocnik finansowy.

Środki Komitetu gromadzone były zgodnie z art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego na jednym rachunku bankowym Komitetu o nr 98 1020 1811 0000 0002 0437 8261, prowadzonym przez PKO Bank Polski S.A. Do umowy rachunku bankowego wprowadzono zastrzeżenia wskazane w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

Wydatki lub koszty wykazane przez Komitet w sprawozdaniu w kwocie łącznej 4668,93 zł, zostały w całości przeznaczone na sfinansowanie kosztów usług obcych, w tym na:

- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.: 2004,90 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp., publikowanych w Internecie: 1200,00 zł,
- publikację w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 246,00 zł,
- pozostałe koszty poniesione na usługi obce (koszty bankowe): 1218,03 zł.

Wydatki Komitetu poniesione zostały zgodnie z art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego na cele związane z wyborami i nie przekroczyły limitu określonego zgodnie

z art. 135 § 1 w związku z art. 259 Kodeksu wyborczego. Wydatki Komitetu na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie przekroczyły limitu wydatków określonego zgodnie z art. 136 Kodeksu wyborczego.

Z powyższego wynika, że koszty Komitetu przekroczyły o 1078,93 zł jego przychody, a różnica ta stanowi jego zobowiązania, za które – jak już wyżej nadmieniono – odpowiedzialność ponosi jego Pełnomocnik Finansowy Komitetu.

Komitet w pozycji 68 sprawozdania nie wykazał żadnej kwoty. Jednocześnie z wyjaśnień jego Pełnomocnika Finansowego wynika, że Komitet przyjął korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym w postaci nieodpłatnego rozpowszechniania plakatów i ulotek wyborczych przez osoby fizyczne (kandydat) w miejscach, które organy jednostek samorządu terytorialnego wskazały jako te, w których materiały wyborcze mogą być eksponowane nieodpłatnie. Korzyści te mieszczą się zatem w katalogu korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym, określonym w art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego, które mogą być przyjmowane przez komitet wyborczy. Ich wyceniona wartość powinna jednak zostać wykazana w pozycji 68 sprawozdania finansowego oraz w załączniku do niej.

Ponadto Pełnomocnik Komitetu Wyborczego wyjaśnił, że Komitet korzystał wyłącznie z adresu swojego lokalu w celach ewidencyjnych i korespondencyjnych, co nie generowało żadnych kosztów.

Wskazane wyżej uchybienia w sporządzeniu sprawozdania finansowego Komitetu oznaczają, że nie odpowiada ono stanowi faktycznemu, co narusza ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego te uchybienia nie stanowią jednak przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Poza tym Pełnomocnik Wyborczy Komitetu nie zawiadomił Państwowej Komisji Wyborczej o adresie strony internetowej Komitetu. Jak wynika z wyjaśnienia udzielonego przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Komitet nie posiadał strony internetowej. Stanowi to naruszenie art. 102 § 1 w związku z art. 140 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którymi pełnomocnik wyborczy w terminie 3 dni od dnia upływu terminu na zgłoszenie do rejestracji list kandydatów lub kandydata, zawiadamia ten

organ o adresie strony internetowej, na której zobowiązany jest prowadzić rejestry zaciągniętych kredytów oraz wpłat o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów.

Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, także to uchybienie nie stanowi przesłanki do odrzucenia sprawozdania finansowego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, załączonych do niego dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia pełnomocnikowi finansowemu Komitetu Wyborczego Wolnościowcy przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak